תשבע בסוף · כשישמעו בו שמת ותבא לגבות כתובתה תשבע שלא עכבה בידה משל בעלה כלום: **ולא תשבע בתחלה** · בשעת גיבוי מזונות: **גמ'** לתמון בן גדלי: **גוזרין גזירות** · קנסות: קיימה נטיעה גרסינן בב"ק גבי בהמה שנכנסה לרשות הניזק והזיקה קיימה נטיעה לילן כמה שמין לותה: **שפי** תורה אור

כסף · שפי מעות: **כפי דיני** · של עשרים ושלשה: **כפי כנסיות** · להתפלל: **כפי מדרשות** · למשנה ולתלמוד: **כפי סופרים** · ללמוד תיקוקות: **נוטלין שכרן** · ומתפרנסין הימנו לפי שלא היו עסוקין במלאכתן: **כרשיעי עשקינן** · שנוטלין שכר לדון יותר מכדי חייהן: **לא ספקו** · למזונות: **אע"פ שלא רצו** · ליטול: **מיסתירא** · סלע: **בתורת שוחדא** · שלא תחייבני אם זכאי אני: **בתורת אגרא** · שכר טורח: **סנוטל שכר לדון** · משנה היא במס' בכורות (דף כט.): **לאגר דינא** · לא לומר לכם הדין כי אם בשכר כך וכך: **לאגר בטילא** · שהיה בטל ממלאכתו: **דשוב פני כאמבני דאמרא** · מריח באולרות יין אי זה ראוי להתקיים, והקרוב להתקלקל ימכרוהו מיד, ושכר זה היה מצוי לו בכל יום: **כי סא** · דבטילא דמוכח שרי: **סבו לי גברא דדלי** · מיא משקה שדותי: **כאריקאי** · במקומי חריקאי אומר אני שהוא לשון (ב)פגום כמו "קרנים חרוקות" דשחיטת חולין (מט:) כלו' שאני מסתלקן, ופגום מקומי: ליטו

תשבע בסוף ולא תשבע בתחלה, נחלקו עליו בני כהנים גדולים ואמרו תשבע בתחלה ובסוף, אמר רבי דוסא בן הרכינס כדבריהם אמר רבן יוחנן בן זכאי יפה אמר תנן לא תשבע אלא בסוף: **גמ'** ורמינהי שלשה דייני גזילות היו בירושלים אדמון בן גדאי וחנן המצרי וחנן בן אבישלום קשיא תלת אתרין קשיא גזירות אגזילות בשלמא תלת אתרין לא קשיא דחשיב ליה קתני, דלא חשיב ליה לא קתני, אלא גזירות אגזילות קשיא? אמר רב נחמן בר יצחק שהיו גוזרין גזירות על גזילות כדתניא *קיטמה נטיעה ר' יוסי אומר גוזרי גזירות שבירושלים אומרים נטיעה בת שנתה שתי בסף בת שתי שנים ארבע בסף ורמינהי שלשה דייני גזירות היו בירושלים אדמון וחנן ונחום א"ר פפא מאן תנא נחום ר' נתן היא דתניא רבי נתן אומר אף נחום המדי מגוזרי גזירות שבירושלים היה ולא הודו לו חכמים ותו ליכא והאמר ר' פנחס אמר רבי אושעיא שלש מאות ותשעים וארבעה בתי דינין היו בירושלים כנגדן בתי כנסיות וכנגדן בתי מדרשות וכנגדן בתי סופרים? דיינין טובא הוו וכי קאמרינן גוזרי גזירות קאמרינן, *אמר רב יהודה אמר רב אסי "גוזרי גזירות שבירושלים היו נוטלין שכרן תשעים ותשע מנה מתרומת הלשכה, לא רצו מוסיפין להם, לא רצו אטו *ברשיעי עשקינן? אלא לא ספקו אע"פ שלא רצו מוסיפין עליהן. קרנא הוה שקיל איסתירא מזכאי ואיסתירא מחייב ודאין להו דינא ואיכא עביד הכי והכתי' ושוחד לא תקח וכ"ת היכא דלא שקיל מתרוייהו דלמא אתי לאצלויי דינא, קרנא כיון דשקיל מתרוייהו לא אתי לאצלויי דינא, וכי לא אתי לאצלויי דינא מי שרי והתניא ושוחד לא תקח מה ת"ל, אם ללמד שלא לזכות את החייב ושלא לחייב את הזכאי הרי כבר נאמר לא תטה משפט" אלא אפי' לזכות את הזכאי ולחייב את החייב אמרה תורה ושוחד לא תקח" הני מילי היכא דשקיל בתורת שוחד, קרנא, בתורת אגרא הוה שקיל ובתורת אגרא מי שרי והתנן *הנוטל שכר לדון דיניו בטלין הני מילי אגר דינא, קרנא אגר בטילא הוה שקיל, ואגר בטילא מי שרי והתניא מכוער הדיין שנוטל שכר לדון אלא שדינו דין? ה"ד אילימא אגר דינא דיין (והתניא) הנוטל שכר לדון דיניו בטלין אלא אגר בטילא וקתני מכוער הדיין? הני מילי בטילא דלא מוכחא קרנא בטילא דמוכחא הוה שקיל, דהוה תהי באמבראי דחמרא ויהבי ליה זוזא, כי הא דרב הונא כי הוה אתי דינא לקמיה אמר להו "הבו לי גברא דדלי לי *בחריקאי ואידון לכו דינא" אמר רבי אבהו בא וראה כמה סמויות עיניהן של מקבלי שוחד אדם חש בעיניו, נותן ממון לרופא, ספק מתרפא ספק אינו מתרפא, והן נוטלין שוה פרוטה ומסמין עיניהן שנאמר °כי השוחד יעור פקחים" תנו רבנן כי השוחד יעור עיני חכמים קל והומר למפשין ויסלף דברי צדיקים קל והומר למידי טפשים ורשעים בני דינא נינהו? אלא הכי קאמר כי השוחד יעור עיני חכמים אפילו חכם גדול ולוקח שוחד אינו נפטר מן העולם בלא סמיות הלב ויסלף דברי צדיקים אפילו

דקרנא אומר ר"ת משום דלא אסור אלא מבעלי דינים אבל הכא משל גבור ורבי מפרש הכא לאו בתורת שכר היו נוטלין אלא הכא כל שעה היו יושבין בדין ולא היו עוסקין בשום מלאכה ולא היה להם במה להתפרנס והיה מוטל על הגבור לפרנסן אבל קרנא אקרלי בעלמא היה יושב ולא היה לו ליטול שכר ומהאי טעמא נמי אתי שפיר הא דקאמר לקמן (דף קו.) מלמדי הלכות שחיטה והלכות קמילה היו נוטלין שכרן מתרומת הלשכה אף על פי שאסור תלמוד תורה אסור כדאיתא בפרק אין בין המודר (נדרים דף נ.) מ"ר: אפילו

קשיא תלתא אתרין קשיא גזילות אגזירות · וא"ת אדרבה אי גזילה וגזירה תרי מילי ניהו תלתא אתרי לא קשיא דדייני גזילה הוו תלתא דייני גזירות לא הוו אלא תרי ואמר רבי חדא דאיהו סברא שפיהא לדיין א' שפי שררות דכמה אנשים חשובים היו בירושלים שהיו יכולין לעמוד לכל שררה ושררה ועוד אי לאמר מהם הוו שפי שררות לאחן המלרי היה לו להיות שהיה חשוב יותר מחנן בן אבישלום כמו שפי' ר"ת מ"ר: **דחשיב** ליה קתני · ואין לפרש דחשיב ליה יותר דהא מוכח דבריתא דחנן המלרי היה חשוב יותר מחנן בן אבישלום מדקתני ליה בריש אלא ה"פ דחשיב ליה בתר הכי דאיירי בהו מתני' חנן אומר שני דברים אלו אומר שבעה חנן המלרי קתני דלא חשיב ליה כגון חנן המלרי שלא דבר כלום, לא קתני, ולי נלה דחשיב ליה אחשוב יותר ואף על גב דקתני חנן המלרי בריש אלא הכי נמי אשכחן מעשה ברבי אליעזר ור' יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ור"ע אע"פ שר"ע היה חשוב מרבי אלעזר בן עזריה שהוא היה רחש לחכמים ובכל דוכתי אמרינן (פסחים נ.) כגון ר"ע וחבריו ובשילהי פ"ק דיבמות (דף מז.) גבי מעשה דרבי דוסא בן הרכינס דאמר להם רבי יהושע אני אלך ואחריו מי רבי אלעזר בן עזריה ואחריו מי ר"ע וכשנכנסו אצלו אמר לר' יהושע יש בן לעזריה חבריו הרי לא היה יודע שר' אלעזר בעולם ור' עקיבא אמר "אתה הוא שסמך אולך מסוף העולם ועד סופו" ואפ"ה מזכיר ר' אלעזר בריש והייתו טעמא *שהיה ממשפחה מיוחסת יותר מר"ע שהיה עשירי לעזרא וגם בשביל כשיחותו הכא נמי דקתני חנן המלרי בריש לא בשביל שהיה חשוב יותר אלא מפני שהוא ממשפחה מיוחסת יותר מחנן בן אבישלום ואומר רבי דמ"מ תקשי לן אמאי לא משני כדמשני ר"ת ולאו פירכא היא דאי תנא להו לפי שדברו במשנתו הוה ליה למיתני שני דייני גזירות שהיו בירושלים אבל מדקתני היו בירושלים משמע שנים היו ותו לא ועוד מדתניא בסמוך רבי נתן אומר אף נחום המדי אחד מדייני גזירות שבירושלים היה ועל כרחך אברייתא לא קאי דא"כ לר' נתן ארבע הוו ואתן מוקמינן דההיא דקתני שלשה אדמון וחנן ונחום המדי לרבי נתן אלא ודאי דחשיב ליה החשובין יותר משום הכי קאמר אף נחום המדי היה אחד מגוזרי גזירות והיה חשוב כמותם · מ"ר: **גוזרי** גזירות שבירושלים היו נוטלין שכרן מתרומת הלשכה · הא דלא פריך הכא והיכי עבדי הכי והכתיב ושוחד לא תקח כדפריך עליה דקרנא אומר ר"ת משום דלא אסור אלא מבעלי דינים אבל הכא משל גבור ורבי מפרש הכא לאו בתורת שכר היו נוטלין אלא הכא כל שעה היו יושבין בדין ולא היו עוסקין בשום מלאכה ולא היה להם במה להתפרנס והיה מוטל על הגבור לפרנסן אבל קרנא אקרלי בעלמא היה יושב ולא היה לו ליטול שכר ומהאי טעמא נמי אתי שפיר הא דקאמר לקמן (דף קו.) מלמדי הלכות שחיטה והלכות קמילה היו נוטלין שכרן מתרומת הלשכה אף על פי שאסור תלמוד תורה אסור כדאיתא בפרק אין בין המודר (נדרים דף נ.) מ"ר: אפילו

תוספות רי"ד

תשבע ב סוף פירוש כשישמעו בו שמת ותבא לגבות כתובת, או תשבע שלא עכבה בידה משל בעלה כלום ולא תשבע בתחלה עכשיו בעת גיבוי מזונות ובני כהנים גדולי, אמרו גם עכשיו תשבע שאין בידה משל בעלה כלום ובלא שבועה אין נותנים לה מזונות. קרנא הוה שקיל אסתירא מכל חד וחד ודאין להו דינא והיכי עביד הכי והכתיב ושוחד לא תקח וכ"ת הא"מ היכא דשקיל מחד ומחבריה לא שקיל דלמא אתי לאצלויי דינא קרנא כיון דשקיל מתרוייהו לא אתי לאצלויי דינא וכי לא אתי לאצלויי מי שרי והתניא ושוחד לא תקח מת"ל אם ללמד ש ל א לזכות את החייב ושלא לחייב את הזכאי ה ר י כבר נאמר לא תטה משפט אלא אפילו לזכות את הזכאי ולחייב את החייב אמרה תורה לא תקח שוחד הני מילי היכא דשקיל בתורת שוחדא ק ר נ א בתורת אגרא הוה שקיל ובתורת אגרא מי שרי והתנן הנוטל שכרו לדון

נוסא

"שוב סתירות ב"ן מאנתנו ובביאור הדיינים - ב' אוב"

ב) גזירות - גזילות

ג) לפי האקורות שמצטרים שלשה - אי הם היו

[בהגהה של פסחים]

נוסא

תשלום מעכורת של גזירי הגזירות והסכל אין אותה זקנים שכר ראוי כמו מקורות שמגנים קבלת שכר ראוי הדין את הדין

מבנה

(מדקה) שאילה - איך הי' מותר לקנות תשלום מן הדינים אלו

תשובה

נוסא כללי (דף קו.)

שוחד

הגהות הב"ח

(א) גמ' ותתנן הנוטל שכר: (ב) רש"י ד"ה במריקאי וכו' לשון פגום. וכן לעיל בדף בא. ורש"י פי' שם חריקאי בדלי"ת:

ב"ק נח:

שקלים ז. [ע"ש]

[יומא ו. יבמות נג:וס"ע]

שמות כג

דברים טז

קדושין נח: בכורות כט.

[ני' הערוך בערך הרק בהריקאי]

שמות כג

דברים טז

דיניו בטלין ה"מ אגר דינא קרנא אגר בטילה הוה שקיל ואגר בטילה מי שרי והתניא מכוער הדיין שנוטל שכרו אלא שדינו דין ה"ד אילימא אגר דינו דין מי שרי והתניא הנוטל שכרו לדון דיניו בטלין אלא לאו אגר בטילה וקתני מכוער הדיין ה"מ בטילה דלא מוכחא קרנא בטילה מוכח כזה דהוה תהי בחמרא ויהבו ליה זוזי כי הא דר"ה הוה דלי דולא כי אתא לקמיה לדינא א"ל הב לי גברא דדלי בהריקאי פי' במקומי ואדון לכו דינא אמר